

SIROS . Retorn al mar dels déus (2007)

L'obsessió

Baixant unes escales rònegues i gastades pels cops de la mar, un home que viatjava per Grècia en companyia del seu fill va descobrir una petita platja situada a redós dels murs d'una ciutat antiga. Entre les pedres i la sorra que la formaven, varen observar la presència de nombrosos trossos de marbre de colors que les onades havien arrodonit en un ritme inesgotable d'anades i vingudes. Pare i fill els contemplaren admirats, els acariciaren amb respecte i els varen tornar al mar perquè aquest continués la seva tasca.

Passà el temps i el fill havia crescut. El record de la platja mai l'abandonà i en la seva memòria els còdols de forma oval varen arribar a posseir els colors més variats i les mes transparents qualitats, com si fossin camafeus creats per les expertes mans d'un orfebre. Amb el marbre vermell de Chios, el nero antico de Rodes i els blancs de Corint, Corfú i Lesbos, la seva fantasia evocava aquell lloc on la vanitat humana va creure un dia haver trobat el seu assentament més segur. La memòria del pare i la persistència del record varen acabar obsessionant-lo i, en un esforç inconscient de recuperar la seva joventut, decidí tornar per retrobar aquella platja.

La recerca

La recerca el va dur, per extensió simbòlica, a altres llocs fora de la ruta amb l'afany de comprendre el seu significat. Remuntà el Corn d'Or, visità el Patriarcat de Constantinoble i, al mausoleu d'Eyup, sentí la presència torbadora de dones que es tapaven el rostre, iguals, i malgrat tot, diferents les unes de les altres. Va descobrir llocs on homes i dones s'apartaven del món i parlaven amb Déu al ritme del sol i les estacions. Allí va notar la presència d'Attis, perfecte senyor del temps, inalterable com el sol mateix. Un sol que, abans d'emprendre el seu viatge nocturn sota les aigües, es gronxava entre els núvols, al damunt d'un mar de plata, tot i escoltant els càntics que sortien per la porta de l'església, fent realitat la frase que hi ha llocs on la llum és Déu, o Déu és la llum, segons es miri.

Va recórrer l'Egeu i el Dodecanès, sense equipatge, alguns cops sense mapa, preguntant i confiant en la improvisació. Illes amb noms, alguns, de ressonàncies homèriques: Kálymnos, Simi, Folégandros, Amorgós, Naxos, Siros i moltes més.

Al laberint de pedra de la ciutat de Rodes va percebre l'alè de tres mil anys d'història que, provinent del subsòl, s'escapava per les portes obertes de les cases. A la façana d'una d'elles, una oblidada placa de marbre escrita en perfecte castellà dava fe de la confiada comunitat sefardita pocs anys abans de la seva deportació i extermini. Així és com passa la glòria del món, pensà.

A Patmos, va explicar als monjos que pintar era la seva pròpia manera de buscar Déu i el dijous de Pasqua va conversar amb ells al Monestir de Sant Joan el Teòleg, després de la cerimònia Niptír. Els dies següents va dibuixar tota la litúrgia de l'equinocci de primavera, arropat entre el penetrant olor de l'encens i el so ronc dels cants bizantins, a l'interior del Katholicon, encatifat de branques de lavanda. A fora, les portes regalimaven cera, i les façanes acabades d'emblanquir presagiaven un gran esdeveniment: Jristós Anésti (Crist ha ressuscitat), una veritable celebració de la vida.

El desengany

Tot i cercant la platja, va trobar moltes més coses: l'inacabable anar i venir de la humanitat, la confiança en les capacitats de cada u, l'enorme importància de la intuïció, el plaer de fer les coses ben fetes per contemplar-les després, la defensa dels valors naturals en front dels econòmics, el ritme de la vida al compàs de les coses senzilles i, per això mateix, importants. Tan clara era la llum de les illes que l'ajudava a sintetitzar l'expressió dels seus dibuixos.

Després de quatre viatges, la platja seguia sense aparèixer. N'era doncs necessari un cinquè i, esgotades totes les possibilitats, calia tornar a Ermoúpolis, el gran port de Siros, on tres anys abans el metelmi el va tenir dos dies immobilitzat. Aquell cop, presoner de la fúria del vent i preocupat com n'estava, per tornar, no sabé trobar la platja, fins que un ferri de la Blue Star el va el va dur al Pireu.

Quan va tornar a Ermoúpoli tots els indicis eren favorables: llargs carrers pavimentats amb marbre dels quals baixaven abruptes escales tancades amb reixes que impedièren l'accés al mar. El territori possible s'anava reduint i, quan per fi es va trobar davant de la presència inquietant de les onades, va saber que havia assolit la platja del seu record. I el va envair una profunda sensació de desamparament. No hi havia pas cap dubte; la platja havia d'esser allà, però la sorpresa fou enorme al veure que la mar l'havia devorat. Decebut, va recollir

uns quants trossos de marbre que més tard va incorporar al seu santuari, a l'altra banda del mar. Lluny.

“Que n'és d'inútil tornar al passat”, pensava aleshores l'home. “El passat tan sols existeix dins el record. Som el que vivim i el que ens queda per viure i tot i que arribar està bé, el que importa és el camí”. En tornar a casa, l'home va explicar la història al seu fill i el fill observà amb l'aplom de qui té davant seu tot el temps del món: “La mar, tard o d'hora, tornarà a construir la platja”.

“Sí, segurament ho farà” fou la resposta del pare, “però, quan això succeeixi, jo ja no ho veuré; i afegí: “Cada u ha de cercar la seva pròpia platja i en el viatge construirà la seva existència i aprendrà moltes coses”.

Aquesta és la història de la platja dels còdols de marbre de colors. I així us l'explico, afeixin imatges a les paraules per donar fe de l'existència del camí.